

CONSILIUL EUROPEI ȘI REGIONALIZAREA. ORIZONT 2020

Alina Daniela PĂTRU,
doctorandă

SUMMARY

Europe can no longer continue to be just Europe of the Member States, but must develop a strategy for further building an Europe of regional cultures, which will make it more viable deepening democratic values. In this respect, the European Commission perceives policy for improving competitiveness of less developed European regions as vital for economic and social cohesion. This is due to the fact that the promotion and strengthening of regional competitiveness in the EU offers incentives for economic growth not only for those regions and states, but also for the EU economic growth EU as a whole. The current article offers a critical point of view of previous and future European Commission measures on regionalization.

Finalul anilor '90 ai sec. XX a schimbat absolut abordarea politicilor economice ale UE prin îndrumarea lor pe o cale a creșterii economice într-o cadență sistematică, cu avansarea competitivității sectoarelor economice și dezvoltarea regională [1]. În anul 1994, Consiliul European hotărâște publicarea anuală a unui Raport asupra competitivității. În același timp, este lansată Strategia *Lisabona 2000*. Aceasta cuprinde o strategie a dezvoltării, pe o perioadă de zece ani, rezultatul final fiind cel al supremației competitive globale, creînd totodată la nivelul anului 2002 un Consiliu pentru Competitivitate, avînd în vedere „o abordare mai coerentă și mai bine coordonată” [9] a laturilor legate de competitivitate.

Totodată, Comisia pune în aplicare directivele concludente pentru înființarea unei uniuni monetare, directive cuprinse într-un set de reguli fiscale și monetare constituite, de altfel, prin Pactul de Stabilitate și Creștere, adoptat în 1997. Acesta punea în circulație, desigur într-o primă fază pentru o parte din țările-membre, moneda unică Euro începînd cu 1.01.1999, stabilind totodată prin *Agenda 2000*,

adoptată în 1999, un program de priorități ce cuprindea reforma agricolă, extinderea spre Est, toate acestea reprezentînd invitații către o asociere rapidă și o provocare majoră de cooperare. Toate deciziile laborioase care s-au luat se regăsesc în această perioadă. Astfel, amintim de o strategie care a fost urmată, în mare parte, de toate țările-membre, strategie ce a avut în vedere tipurile de monitorizare și supraveghere a țărilor în curs de aderare.

Strategia *Lisabona 2000*, încă de la începutul elaborării sale, a avut ca obiectiv reorientarea cheltuielilor din bugetul comunitar în funcție de cei cinci indicatori, și anume: creșterea, inovarea, ocuparea, coeziunea socială și creșterea economică durabilă.

În ceea ce privește bilanțul, evaluarea stipulează că “liniile directe nu au stabilit priorități suficient de clare, iar conexiunile dintre ele ar fi putut fi mai puternice”, în timp ce o “structură mult prea complicată cu multiple obiective și acțiuni” a fost direct implicată și responsabilă totodată de neîndeplinirea țintelor (adică rata de ocupare de 70% și 3% din PIB cheltuiți pe cercetare și dezvoltare)

[7]. Totodată, a fost constatat și “impactul lor limitat asupra elaborării politicilor naționale” [4]. Desigur că au existat numeroase lacune în punerea în aplicare a Strategiei, însă această experiență a dus îndubitabil la învățarea cîtorva lecții pentru domeniile-cheie, respectiv o regîndire, reorganizare a politicii industriale.

Într-o primă fază, decalajele de competitivitate la nivel mondial au început să se armonizeze prin două tipuri de măsuri-standard: un concept nou ce are în vedere o politică industrială adoptată în 2005, care presupunea o viziune integrată [5], respectiv o discuție pe anumite teme fundamentale, în paralel cu o analiză detaliată a provocărilor competitive sectoriale, respectiv înglobarea unor directive de ordin economic vizînd nemijlocit aria priorităților macro și micro-economice și ale pieței muncii, stipulate de Consiliul Europei pe linia Strategiei adoptate.

În a doua fază, decalajele din interiorul UE au fost înlăturate prin constituirea mult mai laborioasă a politicii de dezvoltare regională. Astfel, pachetul de finanțare a politicii de coeziune pe anii 2007-2013 are în constituire demersuri

ca: schimbarea definiției obiectivelor de urmat prin stipularea concretă și precisă a acestora – avem în vedere termeni ca: convergență, competitivitate regională și ocupare, cooperare teritorială europeană și înglobarea lor în țările-membre beneficiare prin Cadrul Național Strategic de Referință; schimbarea procentului alocat din bugetul comunității, de la 30% la 36%, pentru respectivele direcții; înglobarea dezvoltării teritoriale ca opțiune aparte a demersului economic. Și nu în ultimul rând, s-a produs o apropiere a politicilor UE. Cu toate că aceste politici provin din domenii de interes diferit, dezvoltarea competitivă este pe primul plan. În acest context, se vorbește chiar de “lisabonizarea” fondurilor structurale pe motiv că aproximativ 60% din respectivele resurse sînt disponibile pentru îndeplinirea obiectivelor Strategiei [7]. Adunarea datelor este extin-

să mai mult la nivel local, venind totodată în întâmpinarea includerii temelor de coeziune teritorială în viziunea dezvoltării.

Confirmarea faptului că un segment din populația care trăiește în regiunile transfrontaliere se ridică la 181,7 milioane sau 37,5% din totalul populației UE [2], pentru a stipula doar unul dintre elementele teritoriale ale dezvoltării, a încurajat îndrumarea fondurilor UE pentru anumite proiecte care vizează direct dezvoltarea comunităților locale. Astfel, se continuă o serie de inițiative care schimbă treptat și total înțelesul politicilor destinate creșterii economice, dintre care stipulăm următoarele tipuri de proiecte: Regiuni de Schimbare Economică (REC) pentru promovarea rețelelor de excelență în ceea ce privește dezvoltarea durabilă a regiunilor și orașelor Grupări Europene pentru Cooperare Teritorială (EGTC) pentru sprijinirea

cooperării și rețelelor de graniță, transnaționale și interregionale; Rețeaua Europeană de Observație a Planificării Spațiale (ESPON) pentru studiul și măsuri adresate rețelelor de așezări umane etc.

Experiența mondială din ultimele decenii oferă multe exemple de formare și dezvoltare de clustere, în cele mai diferite segmente ale economiei regionale [8]. Experiența dezvoltării clusterelor în țările dezvoltate a demonstrat rolul lor în stimularea creșterii regionale, în îmbunătățirea ocupării forței de muncă, în creșterea veniturilor bugetare, atragerea de investiții, toate acestea ducînd, în cele din urmă, la creșterea producției regionale totale.

În acest context, la data de 17.06.2010, Uniunea Europeană a adoptat o agendă strategică de creștere economică *Europa 2020*, prezentată succint în tabelul de mai jos.

Europa 2020 (pe scurt)

<i>Domenii</i>	<i>Descriptor</i>	<i>Inițiative</i>	<i>Ținte</i>
Creștere inteligentă	Dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare	„O Uniune a inovației”	- Rata de ocupare a populației cu vîrsta de 20-64 de ani – 75% - Investiții în cercetare și dezvoltare – 3% din PIB
		„Tineretul în mișcare”	
		„O agendă digitală pentru Europa”	
Creștere durabilă	Promovarea unei economii mai eficiente în utilizarea resurselor, mai prietenoase mediului și mai competitive	„Europa eficientă în utilizarea resurselor”	- Atingerea țintelor “20/20/20” privind climatul/ energia (inclusiv o creștere la 30% a reducerii emisiilor dacă condițiile o permit)

Sursa: Comisia Europeană (2010)

Respectiva viziune stipulează un concept al creșterii inteligente, durabile și incluzive și dezvoltă 7 inițiative fundamentale de la care se așteaptă un efect de accentuare reciprocă. Printre toate acestea, se află “o politică industrială pentru epoca globalizării pentru îmbunătățirea mediului de afaceri, în special celui al IMM-urilor, și pentru a sprijini dezvoltarea unei baze industriale puternice și durabile, capabile să concureze global” [6].

Reiterând cele afirmate, Comisia la nivelul anului 2011 a integrat toate aceste priorități noi, luând în considerație faptul că *Europa 2020* trebuie susținută de întregul set de politici comune, inclusiv de politica agricolă comună, politica de coeziune sau programele-cadru de cercetare ori de competitivitate și inovare [3]. Astfel, în preîntâmpinarea respectivului obiectiv, a fost acceptat un nou șir de măsuri de supraveghere a implementării la nivel național [6]. Pe lângă respectivele decizii mai mult sau mai puțin formale, acordul conține și hotărârea Comisiei de a prevedea un timp mai îndelungat pentru o analiză contextuală a evoluțiilor economice, astfel încât să nu existe „o legătură mecanică între evaluările bazate pe setul de indicatori și măsurile de politică necesare” [6].

Implementarea strategiei *Europa 2020*, la nivel instituțional, are ca fundament strategic un set de directive care trebuie revizuite în programele naționale de reformă în funcție de anumite circumstanțe specifice, dar îndreptate către „o abordare integrată a concepției politicii și implementării” [6]. Astfel, respectivele directive au fost stipulate în *orientarea* numă-

rul *șase* pentru politica economică și, respectiv, *patru* privind ocuparea forței de muncă și se precizează că acestea vor rămâne în mare parte neschimbate până în anul 2014 [4]. Celelalte cinci sînt: *orientarea 1* – asigurarea calității și sprijinului pentru finanțele publice; *orientarea 2* – corectarea dezechilibrelor macroeconomice; *orientarea 3* – reducerea dezechilibrelor din cadrul zonei euro; *orientarea 4* – optimizarea sprijinului pentru C&D și inovare, prin întărirea cunoașterii și a potențialului economiei digitale; *orientarea 5* – îmbunătățirea eficienței resurselor și reducerea gazelor de seră.

Orientarea a șasea – de politică economică – are în vedere o latură specifică de politică industrială în scopul de „îmbunătățire a mediului de afaceri și al consumului, modernizarea și dezvoltarea bazei industriale pentru a asigura funcționarea deplină a pieței interne”, unde stipularea elementelor respectivei baze industriale conține o bază „modernă, inovativă, competitivă, bazată pe emisii reduse de carbon, eficientă în utilizarea resurselor și energiei”.

Recenzent:

Victor GUȚULEAC,
doctor în drept,
profesor universitar

Referințe bibliografice

1. Cojanu Valentin et al. *Potențialul competitiv al creșterii economice: linii directoare pentru o nouă politică industrială în România*. București: Institutul European din România. Studii de strategie și politici spos, 2010, p.23.
2. Council of the European Union. *EU Cohesion Policy 1988-2008: in-*

vesting in Europe's future. Inforegio, Panorama 26, June 2008.

3. Council of the European Union. *Conclusions*. EUCO 13/10, Brussels, 17 June 2010, p. 20.

4. Council of the European Union. *Recommendation for a Council Recommendation on broad guidelines for the economic policies of the Member States and of the Union*. 11646/10 Brussels, 7 July 2010.

5. European Commission. *Implementing the Community Lisbon Programme: A Policy Framework to Strengthen EU Manufacturing – towards a more integrated approach for Industrial Policy*. Commission Communication COM (2005) 474 final, 5.10.2005.

6. European Commission. *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Enhancing economic policy coordination for stability, growth and jobs – Tools for stronger EU economic governance*. COM 367/2, Brussels, 2010, p.4.

7. European Commission. *Lisbon strategy evaluation document*. Commission staff working document. Sec (2010) 114 final. Brussels, 2010.

8. Kozyrev Oleg. *Regional Clusters as the Form of the Territorial Organization of Economy*. In: *European Journal of Social Sciences*, nr. 2, 2011, p. 220.

9. <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=412&lang=en> (vizitat 10.07.2011)